Varsinais-Suomen hyvinvointialue
Egentliga Finlands välfärdsområde

Lausunto 9.11.2023

Asia: Sosiaali- ja terveysvaliokunnan kuuleminen 10.11.2023 HE 56/2023 vp

Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi lastensuojelulain ja varhaiskasvatuslain muuttamisesta

Varsinais-Suomen hyvinvointialue kiittää mahdollisuudesta lausua hallituksen lastensuojelulain ja varhaiskasvatuslain muuttamista koskevaan hallituksen esitykseen eduskunnalle.

Viittaan Varsinais-Suomen hyvinvointialueen hallituksen esitysluonnokseen VN/20569/2023 antamaan lausuntoon.

Varsinais-Suomen hyvinvointialue ei kannata hallituksen esitystä lastensuojelun jälkihuollon ikärajan laskemisesta.

Ikärajan laskemisella ei tulla saavuttamaan tavoiteltuja säästöjä lyhyellä eikä pitkällä aikavälillä. Lyhyellä aikavälillä ikärajan laskeminen ei poista asiakasryhmän olemassa olevaa tuen tarvetta, vaan siirtää kustannukset muihin hyvinvointialueiden palveluihin. Lisäksi pitkällä aikavälillä on nähtävissä, että tämän erityisen haavoittuvan asiakasryhmän tuen ja aseman heikentäminen johtaa syrjäytymisvaaraan ja tästä aiheutuviin kustannuksiin. Säästöjä ja yhteiskunnallista hyötyä saavutetaan panostamalla ennaltaehkäiseviin palveluihin, joihin jälkihuoltokin osaltaan lukeutuu. Jälkihuolto ennaltaehkäisevänä palveluna on tärkeä myös ylisukupolvisen syrjäytymisen katkaisemiseen. Jälkihuollossa olevilla nuorilla on myös ikäisiään useammin omia lapsia. Jälkihuollossa vanhemmuuden tuessa voidaan huomioida erityisesti hyvin nuoren vanhemman tuen tarpeet.

Jälkihuollon ikärajojen uudistamisesta on verrattain lyhyt aika, jotta voitaisiin luotettavasti arvioida sen aiheuttamia mahdollisia taloudellisia tai yhteiskunnallista hyvinvointia koskevia vaikutuksia, koska olemassa ei ole seurantatietoa. Erityisen tärkeää on panostaa jälkihuollon laatuun ja kerätä tietoa sen vaikuttavuudesta.

Jälkihuolto lisää yhdenvertaisuutta kohdentamalla tukea ja yhteiskunnallisia resursseja niille nuorille, joilla on vähemmän taloudellisia ja sosiaalisia tukiverkkoja omasta takaa. Kyseessä on haavoittuvassa asemassa oleva asiakasryhmä, joka on oikeutettu

juuri heidät kohtaaviin palveluihin ja ammattilaisiin, joilla on ymmärrys asiakasryhmän tuentarpeista. Aikuissosiaalityö ei ole paras taho vastaamaan näiden asiakkaiden kokonaisvaltaisiin tarpeisiin.

Kokonaisuudessaan hallituksen esityksessä esitetyt perustelut ontuvat, sillä jo esityksessä esille nostetut seikat liittyen paljon tukea tarvitsevien lasten kompleksisisiin, monimuotoisiin ja kumuloituneisiin ongelmiin puoltavat itsessään vahvaa tukea 25 ikävuoteen saakka. Vähän tukea tarvitsevat voisivat siirtyä esitetyllä tavalla yleisten sosiaalipalveluiden piiriin, mutta kustannussäästöä tästä ei syntyisi, sillä näiden vähän tukea tarvitsevien lasten ja nuorten kustannusvaikutus on jo nyt pieni.

Varsinais-Suomen hyvinvointialue pitää tarpeellisena varhaiskasvatuslain muutosta, jolla selkiytetään sijoitetun lapsen kotikunnan ja sijoituksen tehneen hyvinvointialueen kustannusvastuuta lapsen varhaiskasvatuksen järjestämisestä muualla kuin lapsen kotikunnassa. Nykyinen tilanne on aiheuttanut epätietoisuutta niin kunnissa kuin hyvinvointialueellakin. On perusteltua, että vastuu palvelun järjestämisen kustannuksista on kunnalla, joka on oikeutettu valtionosuuteen ja jolla on palvelun järjestämisvastuu. Muutos turvaa myös sijoitetun lapsen oikeutta varhaiskasvatukseen.

Varhaiskasvatuslain 60 §:n tehtävässä muutosesityksessä on maininta, jonka mukaan lapsen lastensuojelulain 16 b §:n 1 momentissa tarkoitetun avohuollon tukitoimena tai sijaishuoltoon sijoitetun taikka jälkihuollossa olevan lapsen kotikunta on velvollinen maksamaan varhaiskasvatusta järjestävälle lapsen sijoituspaikan sijaintikunnalle ja jälkihuollossa olevan lapsen asuinkunnalle lapsen varhaiskasvatuksesta aiheutuneita kustannuksia vastaavan korvauksen, josta on vähennetty perheeltä saatu varhaiskasvatuksen asiakasmaksulain (1503/2016) mukainen asiakasmaksu. Tämän mukaan sijaintikunta tai asuinkunta saa periä sijoitetun lapsen perheeltä asiakasmaksun.

Lausunnon antaja
Sirpa Kuronen
Lasten ja nuorten palvelujen integraatiopäällikkö
sirpa.kuronen@varha.fi
+358505907613